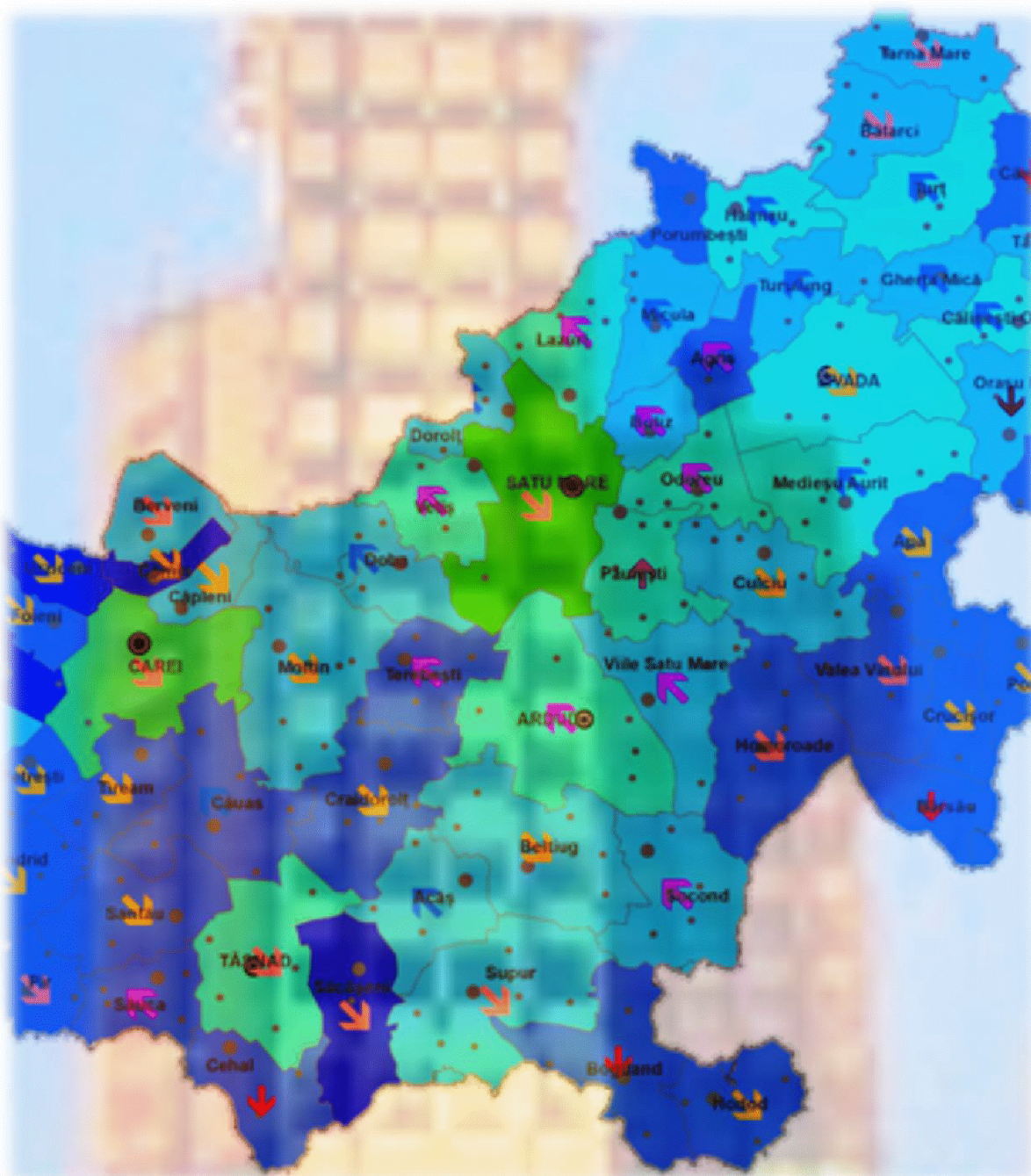

JUDEȚUL
SATU MARE

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI SATU MARE

PENTRU PERIOADA 2021-2030

Beneficiar: JUDEȚUL SATU MARE

Elaborator: SIGMA MOBILITY ENGINEERING

2022

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI SATU MARE PENTRU PERIOADA 2021-2030

Contract de servicii 77 / 15.03.2021

Prezentul document a fost elaborat de S.C. SIGMA MOBILITY ENGINEERING S.R.L. cu scopul de a fi utilizat NUMAI de către beneficiarul JUDEȚUL SATU MARE, conform principiilor de consultanță general acceptate și a condițiilor specificate în contract.

Copierea, extragerea, folosirea oricăror informații cuprinse în acest document (parțial sau în totalitate) de către părți terțe, în orice scop, este interzisă fără acordul scris al beneficiarului sau elaboratorului. Încălcarea acestei prevederi se pedepsește conform legislației aflată în vigoare.

Beneficiar: JUDEȚUL SATU MARE

Piața 25 Octombrie nr. 1, Municipiul Satu Mare, Județul Satu Mare, România

Tel.: 0261-805153 Fax: 0261-716994 E-mail: office@cjsm.ro

Elaborator: SIGMA MOBILITY ENGINEERING

Bulevardul Republicii, Nr. 117A, Pitești – 110195, jud. Argeș, România

Tel.: 0722 655 228 Fax: 0348 459 078 E-mail: sigma_mobility_engineering@yahoo.com

CUPRINS

Partea I. INTRODUCERE. CADRUL DE REFERINȚĂ

1. SCOPUL ȘI ROLUL DOCUMENTAȚIEI	7
2. AREALUL STRATEGIEI	9
3. CONTEXTUL STRATEGIC. ÎNCADRAREA ÎN PREVEDERILE POLITICILOR ȘI DOCUMENTELOR DE PLANIFICARE STRATEGICĂ	11
<i>3.1. Politici și programe la nivel european</i>	<i>12</i>
<i>3.2. Planuri și strategii la nivel național</i>	<i>25</i>
<i>3.3. Programe și strategii regionale și județene</i>	<i>35</i>

Partea a II-a. ANALIZA SITUAȚIEI EXISTENTE

4. CADRUL GENERAL	48
<i>4.1. Scurt istoric</i>	<i>48</i>
<i>4.2. Caracteristici geografice</i>	<i>49</i>
5. ANALIZA SOCIO-DEMOGRAFICĂ	59
<i>5.1. Evoluția populației</i>	<i>59</i>
<i>5.2. Structura populației</i>	<i>67</i>
<i>5.3. Mișcarea naturală a populației</i>	<i>69</i>
<i>5.4. Mișcarea migratorie a populației</i>	<i>74</i>
<i>5.5. Prognoza populației</i>	<i>78</i>
6. DEZVOLTARE TERITORIALĂ	81
<i>6.1. Organizarea administrativă</i>	<i>81</i>
<i>6.2. Situația spațial-urbanistică</i>	<i>88</i>
<i>6.3. Zonarea teritorială</i>	<i>94</i>
7. TRANSPORT ȘI MOBILITATE	98
<i>7.1. Transport rutier</i>	<i>100</i>
<i>7.2. Transport feroviar</i>	<i>114</i>
<i>7.3. Transport aerian</i>	<i>116</i>
<i>7.4. Transport public</i>	<i>118</i>

8. PROFIL ECONOMIC	120
<i>8.1. Resursele pentru dezvoltarea economiei</i>	120
<i>8.2. Nivelul de dezvoltare economică și mediul de afaceri județean</i>	121
<i>8.3. Analiza principalelor sectoare ale economiei județene</i>	132
<i>8.4. Infrastructuri și servicii-suport pentru afaceri</i>	144
<i>8.5. Cercetare-dezvoltare-inovare</i>	146
<i>8.6. Comerțul exterior și investițiile străine</i>	148
<i>8.7. Forța de muncă</i>	150
9. SERVICII DE INTERES PUBLIC	156
<i>9.1. Sănătate</i>	156
<i>9.2. Asistență socială și comunități defavorizate</i>	172
<i>9.3. Învățământ</i>	182
<i>9.4. Utilități publice</i>	207
<i>9.5. Telecomunicații</i>	230
10. ACTIVITĂȚI CULTURALE ȘI SPORTIVE	231
<i>10.1. Patrimoniul cultural și activitatea culturală</i>	231
<i>10.2. Sportul și activitățile recreative</i>	245
11. MEDIU ȘI BIODIVERSITATE	249
<i>11.1. Calitatea factorilor de mediu</i>	249
<i>11.2. Biodiversitatea</i>	265
<i>11.3. Energii verzi, regenerabile</i>	271
<i>11.4. Managementul deșeurilor</i>	273
<i>11.5. Riscuri naturale. Efecte ale schimbărilor climatice</i>	281
12. TURISM	288
<i>12.1. Resurse turistice ale județului</i>	288
<i>12.2. Produse și trasee turistice</i>	293
<i>12.3. Infrastructura de susținere a turismului</i>	298
<i>12.4. Circulația turistică</i>	301
13. CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ	307
<i>13.1. Administrația publică locală</i>	307
<i>13.2. Bugetul local/ resurse financiare</i>	310
<i>13.3. Digitalizarea și informatizarea în administrația publică locală</i>	316
<i>13.4. Structuri asociative</i>	318
14. ANALIZA SWOT	323

Partea a III-a. VIZIUNEA ȘI PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE

15. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE, OBIECTIVE STRATEGICE ȘI SPECIFICE	337
--	------------

Partea a IV-a. PLANUL DE ACȚIUNE

16. PLANUL DE ACȚIUNE	347
------------------------------	------------

Partea a V-a. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

17. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI	361
---	------------

<i>17.1. Implementarea Strategiei</i>	<i>361</i>
---------------------------------------	------------

<i>17.2. Monitorizarea și evaluarea Strategiei</i>	<i>362</i>
--	------------

18. CADRUL PARTENERIAL PENTRU ELABORAREA ȘI IMPLEMENTAREA STRATEGIEI	365
---	------------

ANEXE

<i>Anexa 1. Lista de proiecte</i>	<i>369</i>
-----------------------------------	------------

<i>Anexa 2. Rezultate prelucrare răspunsuri chestionar</i>	<i>396</i>
--	------------

Partea I

Introducere. Cadrul de referință

1. SCOPUL ȘI ROLUL DOCUMENTAȚIEI

Strategia de dezvoltare locală reprezintă documentul de politică publică în care se fixează prioritățile de dezvoltare sectorială și intersectorială ale comunității și direcțiile de acțiune pentru atingerea acestor priorități pe termen mediu și lung, pornind de la analiza contextului economic și social existent. Documentația constituie instrument decizional al autorității administrației publice, creat special pentru asigurarea calității procesului decizional în procesul politicilor publice. În general, documentele de politică publică concretizează politicile, explicitează și fac transparente direcții strategice de dezvoltare a serviciilor publice sau seturi de măsuri care reprezintă interesul public.

Strategia de dezvoltare reprezintă un instrument indispensabil în vederea identificării problemelor cu care se confruntă județul și înțelegerii contextului teritorial. Astfel, în cadrul Strategiei, planificarea pe termen lung a viziunii și obiectivelor sale vizează consolidarea tuturor aspectelor determinante de dezvoltare durabilă (integrarea sectorială, integrarea spațială locală, integrarea teritorială, guvernare pe mai multe niveluri, implicarea părților interesate în implementare¹) cu integrare verticală-orizontală.

Strategia de dezvoltare a județului Satu Mare pentru perioada 2021-2030 este elaborată în contextul în care, în această perioadă, instituțiile Uniunii Europene trasează cadrul specific de implementare a politicilor europene pentru aceeași perioadă, precum și bugetul aferent operaționalizării priorităților și politicilor definite. În calitate de membră a Uniunii Europene, România trebuie să se alinieze la aceste priorități și politici, atât la nivel național, cât și la nivel local. Această aliniere constă în principal în definirea priorităților naționale și locale de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 sau pe termen lung, adaptarea la contextul strategic european și la instrumentele de suport disponibile (cu precădere cele financiare).

În acest context, Strategia de dezvoltare a județului Satu Mare pentru perioada 2021-2030 are rolul de a:

- alinia dezvoltarea județului la cadrul strategic specific perioadei de programare 2021-2027 la nivel local și suprateritorial;
- fi un instrument care să permită Consiliului Județean Satu Mare luarea deciziilor adaptate la contextul strategic pe baza informațiilor și datelor relevante și actualizate;

¹ Studiu asupra Planurilor de Acțiune Integrate, URBACT, 2019. Sursa: <https://urbact.eu/>.

- promova un proces transparent de consultare a actorilor relevanți din județ pentru identificarea corectă a nevoilor și așteptărilor comunității prin intermediul lucrului în parteneriat;
- reprezenta viziunea comunității cu privire la dezvoltarea viitoare, transpusă într-un set de obiective specifice și un plan de acțiuni concret;
- alinia politicile și instrumentele de dezvoltare a județului la instrumentele de sprijin naționale și ale Uniunii Europene în domeniu, respectiv la cerințele programelor operaționale și sectoriale aferente perioadei de programare 2021-2027.

În acord cu strategiile aferente programelor de finanțare care vor fi disponibile la nivel național și regional (variante aflate în consultare publică), unitățile administrativ-teritoriale care accesează fonduri nerambursabile au obligația de a include proiectele pentru care se solicită finanțare într-o strategie sau un plan existent aprobat de consiliile locale / consiliile județene. Astfel, prin realizarea Strategiei, Județul Satu Mare pregătește contextul de planificare la nivel local, care va sta la baza accesării de fonduri externe nerambursabile în exercițiul financiar 2021-2027.

Elaborarea **Strategiei de dezvoltare a județului Satu Mare pentru perioada 2021-2030** este realizată în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice.

Din punct de vedere administrativ, una dintre direcțiile de acțiune ale *Strategiei pentru consolidarea capacității administrației publice* vizează creșterea coerenței, eficienței, predictibilității și transparenței procesului decizional la nivelul administrației publice, pentru a răspunde în mod fundamentat și coerent nevoilor comunităților locale, prin introducerea abordării de politici publice în procesul decizional de la nivelul autorităților publice locale, în special prin introducerea / extinderea utilizării de instrumente de fundamentare și planificare a deciziilor la nivel local. Astfel se asigură premisele pentru îmbunătățirea procesului de planificare, fundamentare, elaborare, aplicare, monitorizare și evaluare a reglementărilor de la nivelul administrației publice locale.

Strategia de dezvoltare a județului Satu Mare pentru perioada 2021-2030 pornește de la un set de probleme, nevoi și elemente de potențial identificate la nivelul județului, pentru a construi cadrul strategic de dezvoltare pentru următorii ani. În acest context, analiza situației existente a vizat o serie de domenii-cheie (economie locală, mediu, amenajarea teritoriului și urbanism, instituții locale, dezvoltarea socială, educație și formare, cultură, sport și agrement) care, prin caracterul lor complex, surprind caracteristicile principale ale teritoriului. Pentru a asigura coerența procesului de planificare, provocărilor identificate în etapa de analiză le sunt asociate obiective strategice și specifice, detaliate prin acțiuni care conduc la atingerea viziunii de dezvoltare.

2. AREALUL STRATEGIEI

Arealul Strategiei este reprezentat de teritoriul administrativ al Județului Satu Mare (figura 1.1), situat în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest. Acesta se învecinează cu județele Bihor la sud, Sălaj la sud-est și Maramureș la est. La nord județul Satu Mare se învecinează cu Ucraina, iar la vest cu Ungaria. Pe teritoriul județului există cinci puncte de trecere a frontierei: două rutiere (Petea și Urziceni), unul feroviar (Berveni), unul feroviar și rutier (Halmeu) și unul aerian la Satu Mare.

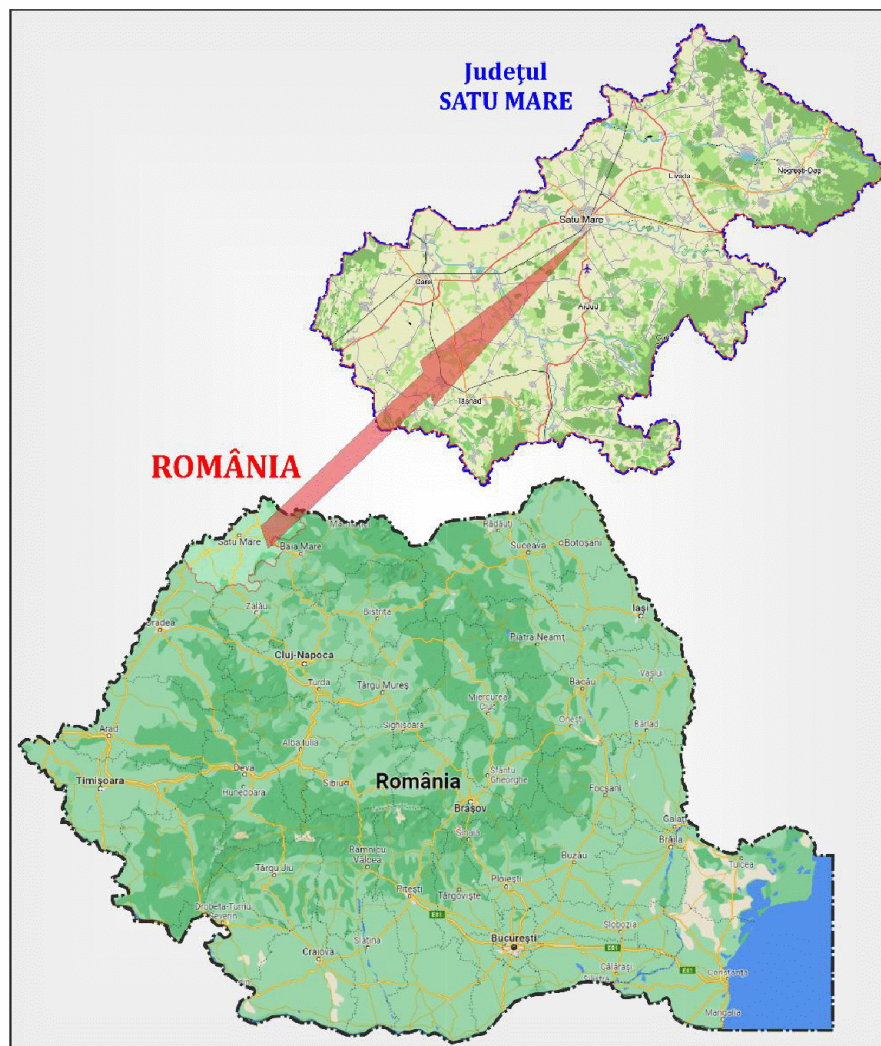

Figura 1.1. Arealul Strategiei - Județul Satu Mare.

Relieful județului Satu Mare este variat, cuprinzând toate formele majore de relief. Altitudinea medie la nivelul județului este de 124 m. Relieful dominant este cel de câmpie, care acoperă aproximativ 63% din suprafața județului.

Localizat în extremitatea nord-vestică a României, județul Satu Mare are în componență 2 municipii, 4 orașe și 59 de comune. Municipiul Satu Mare joacă rolul cel mai important la nivel județean, restul centrelor urbane fiind de dimensiuni mici. Din cele 65 de UAT-uri componente, doar 3 înregistrau la începutul anului 2020 o populație mai mare de 15.000 de locuitori, toate aparținând mediului urban, iar 22% din numărul total de comune au mai puțin de 2.000 de locuitori. Populația stabilă a județului Satu Mare a scăzut în ultimele 3 decenii cu rată mai accentuată decât cele înregistrate la nivel național sau regional. Reducerea numărului de locuitori s-a produs atât pe fondul scăderii natalității, cât și al migrației interne și externe a forței de muncă. Reducerea mai pronunțată a populației revine mediului urban.

Fondul construit s-a dezvoltat și se modernizează cu precădere în zona periurbană a municipiului Satu Mare. În anul 2020, 70% din numărul total de locuințe terminate la nivel județean au fost conecentrate în localitățile Satu Mare, Odoreu, Păulești, Vetiș și Viile Satu Mare. Calitatea locuirii este influențată atât de starea și calitatea construcțiilor, cât și de accesul acestora la utilitățile și serviciile de bază. În anul 2020 Orașul Livada nu era racordat la rețeaua de alimentare cu gaze, iar în mediul rural doar în 18 comune existau astfel de utilități. În ceea ce privește rețeaua de canalizare, 57% din comune beneficiază de canalizare publică.

Caracteristici generale:

- 4417,8 kmp suprafață județului (1,9% din teritoriul țării);
- Unități administrativ-teritoriale: 2 municipii – Satu Mare (reședință de județ) și Carei; 4 orașe – Ardud, Livada, Negrești-Oaș și Tășnad (stațiune turistică de interes național), 59 de comune cu 220 sate;
- 386.418 locuitori (populație cu domiciliul – 1 ianuarie 2020);
- 47,6% grad de urbanizare;
- 77.986 salariați activi înregistrați în anul 2020;
- 3,7% rata șomajului în anul 2020;
- 30.332 lei pe locuitor – produsul intern brut în anul 2018;
- 1,56 medici/ 1.000 locuitori – anul 2020;
- 304 obiective incluse în Lista Monumentelor Istorice 2015, din care: I. Monumente, ansambluri și situri arheologice – 108, II. Monumente, ansambluri și situri de arhitectură – 180, III. Monumente, ansambluri și situri de for public - 6, IV. Monumente, ansambluri și situri memoriale – 10;
- 77 de unități de cazare, din care 20 hoteluri, 4 hosteluri, 14 moteluri, 14 vile turistice, 6 pensiuni turistice, 18 pensiuni agroturistice – înregistrate în anul 2020;
- 64.350 sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică în anul 2020.

3. CONTEXTUL STRATEGIC. Încadrarea în prevederile politicilor și documentelor de planificare strategică

Dezvoltarea durabilă a unei unități administrativ-teritoriale are loc într-un context în care aceasta trebuie să fie corelată în plan vertical cu planuri strategice constituite la nivel ierarhic superior. Astfel, unul dintre principalele elemente din procesul elaborării Strategiei îl reprezintă flexibilitatea viziunii strategice, adresată în mod eficient pe planurile ierarhice superioare.

Pentru a asigura coerența și conformitatea cu politicile naționale și europene, la elaborarea *Strategiei de dezvoltare a județului Satu Mare pentru perioada 2021-2030* s-a avut în vedere corelarea cu prioritățile formulate în documente strategice relevante la nivel european, național, regional și local. În acest sens, s-au analizat următoarele documente de planificare:

- **Politici și programe la nivel european:**
 - Politica de Mediu, Politica de Coeziune, Politica Agricolă Comună, Politica Externă;
 - Cartea Albă privind viitorul Europei, Reflecții și scenarii pentru UE-27 până în 2025;
 - Pactul verde european;
 - Agenda urbană pentru UE;
 - Inițiativa Urbană Europeană;
 - Agenda teritorială a Uniunii Europene 2030;
 - Programe de finanțare ale Uniunii Europene. Fonduri Structurale și de Investiții Europene în România.
- **Planuri și strategii la nivel național:**
 - Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;
 - Strategia de Dezvoltare Teritorială a României;
 - Planul de Amenajare a Teritoriului Național;

- Strategia Națională de Dezvoltare Regională;
 - Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050;
 - Planul Național de Redresare și Reziliență al României.
- **Programe și strategii regionale și județene:**
- Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027;
 - Strategia de Specializare Inteligentă Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest 2021-2027;
 - Strategia regională de mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027;
 - Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027;
 - Planul județean de gestionare a deșeurilor în Județul Satu Mare (2019 – 2025).

3.1. Politici și programe la nivel european

Politica de mediu este o politică relativ nouă a Uniunii Europene, consacrată în Tratatul CE prin adoptarea Actului Unic European. Aceasta se bazează pe principiile precauției, prevenirii, corectării poluării la sursă și “poluatorul plătește”. Programele multianuale de acțiune pentru mediu stabilesc cadrul pentru viitoarele acțiuni în toate domeniile politicii de mediu. Acestea sunt integrate în strategiile orizontale și sunt luate în considerare în cadrul negocierilor internaționale în materie de mediu.

Cadrul general pentru acțiunile planificate în toate domeniile politicii de mediu este stabilit prin programe multianuale de acțiune. La nivel comunitar, au fost elaborate și puse în aplicare șapte programe de acțiune pentru mediu (PAM), începând din anul 1973. Cel de-al șaptelea program a fost adoptat în anul 2013, pentru perioada 2013-2020 și are ca moto: *“O viață bună, în limitele planetei noastre”*.

În anul 2020 a fost lansată propunerea pentru un program general de acțiune pentru mediu pentru perioada 2021-2030 (“PAM 8”). Programul își propune să accelereze tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, curată și circulară, într-un mod just și favorabil incluziunii, și confirmă obiectivele în materie de mediu și climă ale Pactului verde european și inițiativele acestuia. Totodată, PAM 8 stă la baza îndeplinirii obiectivelor în materie de mediu și climă definite în temeiul Agendei 2030 a Organizației Națiunilor Unite și al obiectivelor de dezvoltare durabilă ale acesteia, iar cadrul său de monitorizare reprezintă partea aferentă

mediului și climei din eforturile UE de măsurare a progreselor înregistrate în vederea atingerii unui nivel mai înalt de durabilitate, inclusiv neutralitatea climatică și utilizarea eficientă a resurselor, bunăstarea și reziliența.

Obiectivul prioritar pentru 2050 al PAM 8 constă într-o viață bună pentru cetățeni, în limitele resurselor planetei noastre, într-o economie regenerativă în care nu se irosește nimic, nu sunt produse emisii nete de gaze cu efect de seră și în care creșterea economică este decuplată de utilizarea resurselor și de degradarea mediului. PAM 8 are următoarele șase obiective tematice prioritare:

- reducerea ireversibilă și progresivă a emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea absorbțiilor cu ajutorul absorbanților naturali sau de altă natură în Uniune pentru a atinge ținta de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru 2030 și neutralitatea climatică până în 2050;
- progrese continue în ceea ce privește îmbunătățirea capacității de adaptare, consolidarea rezilienței și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice;
- progrese către un model de creștere regenerativă care să dea înapoi planetei mai mult decât ia de la aceasta, decuplând creșterea economică de utilizarea resurselor și de degradarea mediului, accelerând totodată tranziția către o economie circulară;
- urmărirea unui obiectiv ambițios de reducere la zero a poluării pentru un mediu fără substanțe toxice, inclusiv pentru aer, apă și sol, și protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impactului aferent;
- protejarea, conservarea și refacerea biodiversității și îmbunătățirea capitalului natural, în special a aerului, apei și solului și a ecosistemelor forestiere, de apă dulce, de zonă umedă și marin;
- promovarea durabilității mediului și reducerea presiunilor principale asupra mediului și climei în legătură cu producția și consumul, în special în domeniul energiei, al dezvoltării industriale, al clădirilor și infrastructurii, al mobilității și al sistemului alimentar.

Politica de coeziune constituie principala politică de investiții a Uniunii Europene. Vizează toate regiunile și orașele din UE și sprijină creșterea economică, crearea de locuri de muncă, competitivitatea economică, dezvoltarea sustenabilă și protecția mediului. În ultimele exerciții financiare politica de coeziune a UE a beneficiat de creșterea alocărilor bugetare și a devenit, din acest punct de vedere, una dintre cele mai importante politici ale Uniunii.

În perioada de programare 2014-2020 au fost alocate peste 350 miliarde EUR pentru politica de coeziune, adică 32,5 % din bugetul global al UE. Aceste fonduri au fost destinate unei palete largi de activități, printre care construcția de drumuri, protecția mediului, investiții în întreprinderi inovatoare, crearea de locuri de muncă și formarea profesională. Aproape 200 miliarde EUR au fost alocate FEDR (inclusiv 10,2 miliarde EUR pentru cooperarea teritorială europeană și 1,5 miliarde EUR sub formă de alocații speciale pentru

regiunile ultraperiferice și slab populate). Peste 83 miliarde au fost alocate FSE. Fondului de coeziune a primit aproximativ 63 miliarde EUR.

Începând cu anul 2018, Comisia Europeană a venit cu o serie de propuneri de regulamente privind politica de coeziune a UE după anul 2020. Unul dintre principalele obiective ale acestei reforme este simplificarea procedurilor și mărirea eficacității investițiilor UE. Cele unsprezece obiective tematice ale politicii de coeziune pentru perioada 2014-2020 au fost înlocuite cu cinci obiective în materie de politică pentru FEDR, FSE+, Fondul de coeziune și FEPAM:

- *O Europă mai inteligentă*, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- *O Europă mai verde*, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- *O Europă conectată*, cu rețele strategice de transport și digitale;
- *O Europă mai socială*, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- *O Europă mai apropiată de cetățenii săi*, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Bugetul aprobat pentru politică de coeziune post-2020 este de 373 miliarde EUR. Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) îi sunt alocate 226 miliarde EUR, iar 48 de miliarde EUR revin Fondului de coeziune (FC). FEDR va contribui la consolidarea coeziunii economice și sociale în Uniunea Europeană prin corectarea dezechilibrelor dintre regiunile sale, contribuind în același timp la îndeplinirea priorităților politice ale Uniunii printr-o concentrare tematică a resurselor. FC va sprijini proiecte din domeniul mediului și al rețelilor transeuropene din sectorul infrastructurii de transport.

Politica agricolă comună a apărut odată cu înființarea pieței comune reglementată prin Tratatul de la Roma, în 1958. Din acel moment politicile agricole ale statelor membre au fost înlocuite cu mecanisme de intervenție la nivel comunitar. Elementele fundamentale ale politicii agricole comune au rămas neschimbate de la Tratatul de la Roma, cu excepția normelor referitoare la procedura decizională. Tratatul de la Lisabona a recunoscut co-decizia ca fiind “procedura legislativă ordinară” a politicii agricole comune (PAC), înlocuind procedura de consultare.

Obiectivele PAC au rămas neschimbate de la Tratatul de la Roma, dat fiind că formularea acestora s-a dovedit a fi foarte flexibilă și capabilă să acopere numeroasele reforme care au avut loc începând cu anii 1980. Acestea vizează:

- creșterea productivității agricole prin promovarea progresului tehnic și asigurarea utilizării optime a factorilor de producție, în special a forței de muncă;
- asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă;

- stabilizarea piețelor;
- garantarea siguranței aprovizionărilor;
- asigurarea unor prețuri rezonabile pentru consumatori.

Cea de-a cincea reformă majoră a politicii agricole comune s-a desfășurat în 2013 și a intrat în vigoare în 2015. Instituțiile europene s-au angajat să adopte o nouă reformă în cadrul financiar multianual 2021-2027. În acest sens, Comisia a prezentat un set de regulamente care stabilesc cadrul legislativ al PAC, precum și o evaluare a impactului unor scenarii alternative privind evoluția politicii. Noua PAC va intra în vigoare din 2023 și se va aplica până în 2027.

În acord cu noua PAC, statele membre vor fi în măsură să definească majoritatea condițiilor de eligibilitate la nivel național pentru a le face să fie mai adecvate pentru circumstanțele lor specifice. În același timp, sarcina administrativă legată de controale va fi redusă prin limitarea legăturii directe dintre condițiile de eligibilitate de la nivelul UE și beneficiarii finali. Cu scopul de a îmbunătăți în continuare dezvoltarea durabilă a agriculturii, alimentației și zonelor rurale, obiectivele generale ale PAC se concentrează pe viabilitatea economică, reziliența și veniturile fermelor, pe o performanță mai bună în materie de mediu și climă, precum și pe consolidarea structurii socio-economice a zonelor rurale. În plus, promovarea cunoștințelor, inovării și digitalizării în agricultură și în zonele rurale reprezintă un obiectiv transversal.

PAC adoptată are următoarele obiective specifice:

- sprijinirea unor venituri viabile ale fermelor și a rezilienței fermelor pe întregul teritoriu al UE, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic pe cercetare, tehnologie și digitalizare;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;
- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;
- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, precum și la bunăstarea animalelor.

Politica externă a Uniunii Europene a fost instituită în 1993 prin Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), cu scopul de a menține pacea, de a consolida securitatea internațională, de a promova cooperarea internațională și de a dezvolta și consolida democrația, statul de drept și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Actuala Strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene a fost elaborată în anul 2016. Aceasta pune accent pe securitate, pe ambiția de autonomie strategică și pe abordarea principală, dar pragmatică a mediului european, indicând o schimbare importantă de filozofie comparativ cu Strategia europeană de securitate din 2003. Noua Strategie globală a UE identifică cinci priorități pentru politica externă a acesteia:

- securitatea Uniunii noastre;
- reziliența statelor și societăților în vecinătatea de est și de sud;
- o abordare integrată a conflictelor;
- ordinele regionale de cooperare;
- guvernanta globală pentru secolul XXI.

Potrivit raportului de evaluare a implementării strategiei prezentat în anul 2019, aceasta reprezintă o veritabilă busolă colectivă care ghidează acțiunea coerentă și coordonată a UE pe plan extern. Realizările notabile în implementarea Strategiei Globale vizează: pachetul securitate și apărare, în toate dimensiunile sale, reziliența statală și societală în vecinătate, abordarea integrată a crizelor și conflictelor externe, ordinii regionale cooperante, guvernanta și multilateralismul bazat pe reguli, nexus-ul intern-extern. În viitor, mizele privesc asigurarea coerenței în procesul de implementare și deciziile de alocare a resurselor, pentru a asigura mijloacele necesare ambiției UE de actor global.

Cartea Albă privind viitorul Europei, Reflecții și scenarii pentru UE-27 până în 2025 a fost elaborată la începutul anului 2017, reprezentând punctul de plecare în conturarea unui plan, a unei viziuni și a unei căi de urmat pentru următoarea perioadă.

Analizele privind situația actuală relevă faptul că multe dintre transformările profunde cu care se confruntă în acest moment Europa sunt inevitabile și ireversibile. Altele sunt mai greu de prevăzut și se vor produce într-un mod neașteptat.

În scopul identificării căii de urmat, au fost conturate cinci scenarii privind viitorul Europei. Pentru fiecare scenariu, se pleacă de la premisa că cele 27 de state membre avansează împreună, ca o Uniune.

Posibilitățile menționate în cadrul documentului variază de la menținerea situației actuale la o schimbare a domeniului de aplicare și a priorităților sau la un salt înainte al tuturor statelor membre ori doar al unei părți a acestora. Există numeroase suprapuneri între scenarii și, prin urmare, nu se exclud reciproc și nici nu sunt exhaustive:

- *Scenariul 1:* Continuând pe același drum – Uniunea Europeană se axează pe realizarea agendei sale de reforme pozitive;

- **Scenariul 2:** Accent exclusiv pe piața unică – Uniunea Europeană se reaxează treptat pe piața unică;
- **Scenariul 3:** Cei care doresc mai mult, realizează mai mult – Uniunea Europeană permite cooperarea mai strânsă între statele membre care doresc să realizeze mai mult în anumite domenii;
- **Scenariul 4:** Mai puțin, dar mai eficient – Uniunea Europeană se axează pe obținerea de rezultate mai multe și cu mai mare rapiditate în anumite domenii de politică, acționând mai puțin în alte domenii;
- **Scenariul 5:** Mult mai mult, împreună – Uniunea Europeană decide să realizeze mult mai mult, colaborând în toate domeniile de politică.

Implementarea fiecărui scenariu are asociat următorul impact asupra politicilor:

Tabelul 1.1. Scenariile privind viitorul Europei.

Sursa datelor: Cartea Albă privind viitorul Europei, Reflecții și scenarii pentru UE-27 până în 2025.

Piața unică și comerț	Uniunea economică și monetară	Schengen, migrație și securitate	Politică externă și apărare	Bugetul UE	Capacitatea de a obține rezultate
Scenariul 1					
Piața unică este consolidată, inclusiv sectorul energetic și cel digital; UE-27 continuă să încheie acorduri comerciale progresiste	Progrese treptate în îmbunătățirea funcționării zonei euro	Se intensifică treptat cooperarea în materie de gestionare a frontierelor externe; progrese în direcția unui sistem comun de azil; o mai bună coordonare în aspectele legate de securitate	Se înregistrează progrese în exprimarea unui punct de vedere unic în afacerile externe; cooperare mai strânsă în domeniul apărării	Parțial modernizat pentru a reflecta agenda de reforme convenită la nivelul celor 27 state membre	Agenda pozitivă de acțiune aduce rezultate concrete; procesul decizional este în continuare dificil de înțeles; capacitatea de a obține rezultate nu corespunde întotdeauna așteptărilor
Scenariul 2					
Piața unică a bunurilor și a capitalurilor consolidată; continuă să existe diferențe între standarde; libera circulație a persoanelor și a serviciilor nu este pe deplin garantată	Cooperarea în zona euro este limitată	Nu există o politică unică privind migrația sau azilul; coordonarea în continuare privind securitatea este abordată la nivel bilateral; controalele la frontierele interne sunt mai sistematice	Unele chestiuni de politică externă sunt abordate tot mai mult la nivel bilateral; cooperarea în materie de apărare rămâne la fel ca în prezent	Reorientat pentru a finanța funcțiile esențiale necesare pentru piața unică	Procesul decizional poate fi înțeles mai ușor, dar capacitatea de a acționa în mod colectiv este limitată; chestiunile de interes comun trebuie să fie soluționate adesea la nivel bilateral

Piața unică și comerț	Uniunea economică și monetară	Schengen, migrație și securitate	Politică externă și apărare	Bugetul UE	Capacitatea de a obține rezultate
Scenariul 3					
Similar Scenariului 1, piața unică este consolidată și UE-27 continuă să încheie acorduri comerciale progresiste	Similar Scenariului 1, cu excepția faptului că un grup de țări aprofundează cooperarea în domenii precum impozitarea și standardele sociale	Similar Scenariului 1, exceptând faptul că un grup de țări aprofundează cooperarea în aspectele legate de securitate și justiție	Similar Scenariului 1, exceptând faptul că un grup de țări aprofundează cooperarea în materie de apărare, cu accent pe coordonare militară și echipamente comune	Similar Scenariului 1, unele state membre pun la dispoziție bugete suplimentare pentru domeniile în care decid să realizeze mai mult	Ca și în Scenariul 1, o agendă pozitivă de acțiune a celor 27 aduce rezultate; unele grupuri obțin mai multe rezultate în anumite domenii; procesul decizional este mai complex
Scenariul 4					
Standardele comune sunt stabilite la un nivel minim, dar punerea în aplicare este consolidată în domeniile reglementate la nivelul UE; comerțul este gestionat exclusiv la nivelul UE	Se iau mai multe măsuri pentru a consolida zona euro și a asigura stabilitatea acesteia; UE-27 acționează mai puțin în ceea ce privește unele elemente ale politicii sociale și de ocupare a forței de muncă	Cooperarea privind gestionarea frontierelor, politicile privind azilul și aspectele privind combaterea terorismului are caracter sistematic	UE are o poziție unitară cu privire la toate aspectele de politică externă; se creează o uniune europeană a apărării	Regândit în profunzime pentru a răspunde noilor priorități convenite la nivelul UE-27	Acordul inițial privind sarcinile prioritare sau sarcinile la care să se renunțe este dificil de obținut; odată stabilit, procesul decizional poate fi înțeles mai ușor; UE acționează mai rapid și mai decisiv în domeniile în care are un rol mai important
Scenariul 5					
Piața unică este consolidată prin armonizarea standardelor și întărirea asigurării punerii în aplicare; comerțul este gestionat exclusiv la nivelul UE	Se realizează uniunea economică, financiară și fiscală, așa cum a fost schițată în cadrul Raportului celor cinci președinți din iunie 2015	La fel ca Scenariul 4, cooperarea privind gestionarea frontierelor, politicile privind azilul și aspectele privind combaterea terorismului are caracter sistematic	UE are o poziție unitară cu privire la toate chestiunile de politică externă; ca în Scenariul 4, Europa se exprimă cu o singură voce, se creează o uniune europeană a apărării	Modernizat și majorat în mod semnificativ, susținut de resurse proprii; este operațională o funcție de stabilizare fiscală a zonei euro	Procesul decizional este mai rapid și asigurarea punerii în aplicare este mai solidă în general; apar probleme legate de răspundere pentru aceia care cred că UE a preluat prea multe dintre competențele statelor membre

Pactul verde european reprezintă foaia de parcurs a UE pentru a ajunge la o economie durabilă. Acest lucru va putea fi atins prin transformarea provocărilor legate de schimbările climatice și de mediu în oportunități – în toate domeniile de politică – și asigurând o tranziția justă și incluzivă pentru toți europenii.

Pactul verde european oferă un plan de acțiune menit să stimuleze utilizarea eficientă a resurselor prin trecerea la o economie circulară, mai curată, respectiv să refacă biodiversitatea și să reducă poluarea. Planul creionează investițiile necesare și instrumentele de finanțare disponibile. În același timp, arată cum se poate asigura o tranziție justă și incluzivă.

În fond, reprezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea Uniunii Europene într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor. Pactul urmărește, de asemenea, protejarea, conservarea și consolidarea capitalul natural, precum și protejarea sănătății și bunăstării cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. Se are în vedere ca tranziția să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, să pună oamenii pe primul plan și să acorde atenție regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se vor confrunta cu cele mai mari dificultăți. În forma actuală, Pactul are ca obiective principale:

- *Sporirea nivelului de ambiție al Uniunii Europene în materie de climă pentru 2030 și 2050;*
- *Furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri abordabile;*
- *Mobilizarea sectorului industrial pentru o economie curată și circulară;*
- *Construirea și renovarea clădirilor într-un mod eficient din punct de vedere energetic și din punct de vedere al utilizării resurselor;*
- *Accelerarea tranziției către o mobilitate durabilă și inteligentă;*
- *"De la fermă la consumator": conceperea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic;*
- *Conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității;*
- *Un obiectiv ambițios de reducere a poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice.*

UE va oferi sprijin financiar și va acorda asistență tehnică pentru a-i ajuta pe cei mai afectați de trecerea la economia verde. Pentru aceasta, a fost creat așa-numitul *Mecanism pentru o tranziție justă*. Mecanismul va contribui la mobilizarea a cel puțin 100 miliarde EUR în perioada 2021-2027 în regiunile cele mai afectate.

Agenda urbană pentru UE se concentrează, în mod special, pe trei piloni ai elaborării și implementării politicilor UE:

- *O reglementare mai bună*

Se concentrează pe o implementare mai eficientă și mai coerentă a politicilor, legislației și instrumentelor existente ale UE. Legislația UE ar trebui să fie concepută astfel încât să atingă obiectivele la costuri minime, fără a impune sarcini legislative inutile.

▪ *O finanțare mai bună*

Va contribui la identificarea, susținerea, integrarea și îmbunătățirea surselor tradiționale, inovatoare și ușor de utilizat pentru zonele urbane, la nivel instituțional relevant, inclusiv din fondurile europene structurale și de investiții (FESI) (în concordanță cu structurile juridice și instituționale deja existente) în vederea implementării eficiente a intervențiilor în zonele urbane.

▪ *O cunoaștere mai bună*

Va contribui la îmbunătățirea bazei de cunoștințe privind problemele urbane și la schimbul de bune practici și cunoștințe. Datele de încredere sunt importante pentru portretizarea diversității structurilor și sarcinilor autorităților urbane, pentru elaborarea de politici urbane bazate pe dovezi, precum și pentru furnizarea de soluții adaptate la provocările majore.

Inițiativa Urbană Europeană își propune să consolideze abordările integrate și participative la dezvoltarea urbană durabilă și să ofere o legătură mai puternică cu politicile relevante ale UE și, în special, cu investițiile în politica de coeziune, prin următoarele trei linii de acțiune:

- *sprijin pentru consolidarea capacităților orașelor în conceperea politicilor și practicilor urbane durabile într-un mod integrat și participativ și îmbunătățirea proiectării și implementării strategiilor și planurilor de acțiune urbane durabile în orașe;*
- *sprijin pentru acțiunile inovatoare prin dezvoltarea de soluții inovatoare transferabile și scalabile la provocările urbane;*
- *sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare.*

Agenda teritorială a Uniunii Europene 2030 este un document strategic la nivel european care oferă un cadru de acțiune către coeziunea teritorială, aducând în același timp plus valoare printr-o abordare orientată spre implementare și creștere a vizibilității. Agenda teritorială propune șase priorități pentru dezvoltarea teritoriului european, și anume:

- *Europa echilibrată – dezvoltare teritorială mai echilibrată, utilizând diversitatea Europei;*
- *Regiuni funcționale – dezvoltare locală și regională și mai puține inegalități între teritorii;*
- *Integrare și dincolo de frontiere – trăind și muncind peste granițele naționale;*
- *Mediu sănătos – medii ecologice de viață mai bune și orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic;*

- *Economie circulară – economii locale puternice și durabile într-o lume globalizată;*
- *Conexiuni durabile – conectivitate digitală și fizică durabilă a teritoriilor.*

Fondurile Structurale și de Investiții Europene (FESI) reprezintă principalul instrument de politică de investiții al Uniunii Europene. Pentru perioada de programare 2014-2020, în scopul susținerii financiare a investițiilor ale căror rezultate contribuie la atingerea Strategiei Europa 2020, a fost alocat un buget total de 454 miliarde EUR, distribuit pe următoarele componente:

- FEDR - Fondul european de dezvoltare regională
- FEADR - Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală
- FC - Fondul de coeziune
- FSE - Fondul social european
- FEPAM - Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime
- YEI - Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor

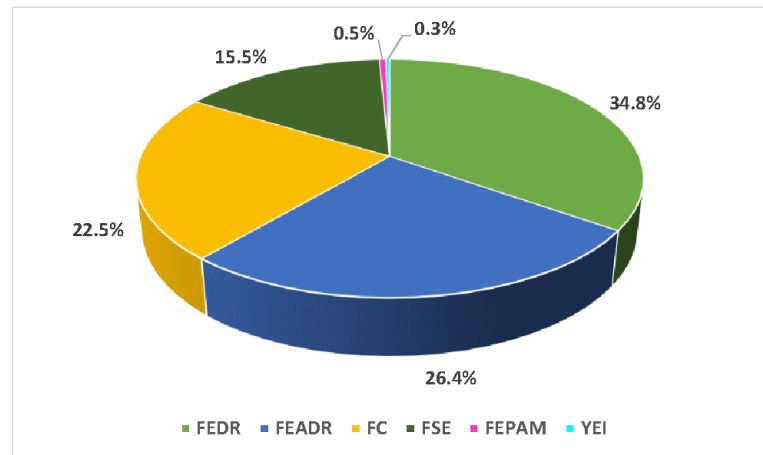

Figura 1.2. Fondurile Structurale și de Investiții Europene – România 2014-2020.

Acordul de parteneriat cu România 2014-2020 are ca obiectiv sprijinirea demersurilor de asigurare a convergenței cu strategia europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, precum și cu scopul specific al fiecărui fond, în conformitate cu obiectivele tratatului, inclusiv în ceea ce privește coeziunea economică, socială și teritorială.

După adoptarea acordului de parteneriat, Comisia și autoritățile naționale au convenit asupra unor programe care stabilesc prioritățile pentru țară, regiuni sau domeniile de politică în cauză. Astfel, în România programele finanțate din fondurile ESI în perioada 2014-2020 sunt:

- Programul Operațional Regional – POR
- Programul Operațional Infrastructură Mare – POIM
- Programul Operațional Competitivitate – POC
- Programul Operațional Capital Uman – POCU
- Programul Operațional Capacitate Administrativă – POCA
- Programul Operațional Asistență Tehnică – POAT

În ceea ce privește perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a identificat 80 măsuri de simplificare în politica de coeziune, care vizează:

- Cadrul juridic – un cadru juridic mai scurt, unificat, care oferă certitudine de la bun început;

- Cadrul de politici – un cadru eficientizat pentru o programare mai simplă;
- Condiții – mai puține cerințe strategice pentru creșterea eficacității politicii;
- O programare mai rapidă și mai strategică – pentru un start mai rapid și mai simplu al implementării;
- Instrumente teritoriale – concepere mai simplă, adaptată situațiilor locale;
- Implementare mai simplă – aplicare mai rapidă și mai simplă a rezultatelor;
- Management, control și audit – un sistem mai simplu și mai proporționat care se bazează în mare măsură pe sisteme naționale;
- Instrumentele financiare (IF) – dispoziții mai simple și mai puțin detaliate;
- Monitorizare și evaluare – raportare mai frecventă, dar mai ușoară, dispoziții eficientizate;
- Interreg – un cadru de reglementare unic, integrat, adaptat la contextul specific de cooperare.

Potrivit Raportului final elaborat de Banca Mondială în cadrul Acordului Administrativ privind Programul de Finanțare Multi-jurisdicțional pentru România, analizele realizate în ultimii ani indică faptul că nu toate regiunile UE au putut profita pe deplin de beneficiile politicii de coeziune care au avut ca obiectiv atenuarea decalajelor de dezvoltare și reducerea disparităților între țările și regiunile membre.

Au fost identificate regiunile rămase în urmă, încadrate în două categorii - Regiuni cu creștere lentă și Regiuni cu venituri mici (figura 1.3).

Regiunile cu creștere lentă cuprind regiunile mai puțin dezvoltate și de tranziție care nu s-au apropiat de media UE între anii 2000 și 2013, aflate în state membre cu un PIB pe cap de locuitor (exprimat ca SPC) mai mic decât media UE în 2013.

Regiunile cu venituri mici cuprind toate regiunile cu un PIB pe cap de locuitor (exprimat ca SPC) mai mic de 50% din media UE în 2013.

Din figura 1.3. se observă că Regiunea Nord-Vest, din care face parte Județul Satu Mare, este sub-dezvoltată, fiind încadrată în categoria regiunilor cu venituri mici.

Pentru perioada de programare 2021-2027, Comisia Europeană a propus ca Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) să pună un accent mai puternic pe activitățile de dezvoltare urbană durabilă (DUD), statele membre fiind încurajate să aloce cel puțin 6% din fondurile FEDR dezvoltării integrate în zonele urbane (dezvoltare urbană durabilă). Totodată, Comisia Europeană dorește să ofere “mai multe stimulente pentru o guvernare mai eficientă bazată pe parteneriat, o guvernare pe mai multe niveluri și o abordare locală integrată în programele sale”.

Astfel, toate țările membre ale UE, inclusiv România, trebuie să se axeze mai mult pe abordări trans-sectoriale și interjurisdicționale și să răspundă mai bine la nevoile unor teritorii care nu sunt neapărat definite printr-o limită administrativă clară.

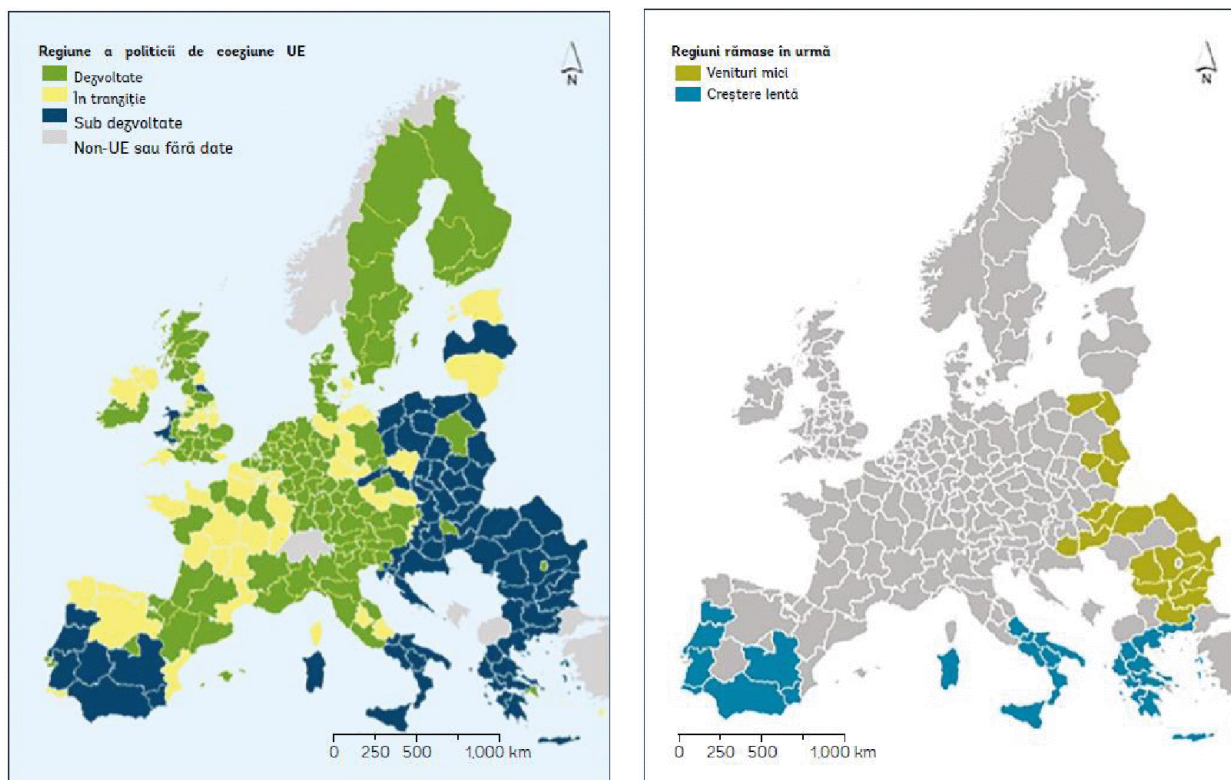

Figura 1.3. Regiunile NUTS 2 clasificate după categoria din politica de coeziune (stânga) și după categoria de regiune rămasă în urmă (dreapta). Sursa: Banca Mondială, România Catching-Up Regions – Raport final, 2019.

Potrivit Acordului de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027 (versiunea decembrie 2021), alocările dedicate României din fondurile europene aferente Politicii de Coeziune în perioada 2021 – 2027 însumează aproximativ 31 miliarde euro. Aceste fonduri vor sprijini, alături de fondurile bugetului de stat, investiții în multiple sectoare și domenii de activitate, astfel încât România să devină o țară europeană competitivă și inteligentă, adaptată la schimbările climatice globale, accesibilă și conectată, furnizând servicii publice de calitate pentru cetățenii săi.

Fondurile sunt orientate către domenii cheie, convergente și complementare cu impact real pentru calitatea vieții și bunăstarea cetățenilor, printre care: cercetare – inovare, digitalizare, mediul de afaceri, apă/ apă uzată, calitatea aerului, economie circulară, riscuri, eficiența energetică, energie, biodiversitate, transport, mobilitate, sănătate, educație, ocupare, dezvoltare urbană, turism, patrimoniu, cultură, servicii sociale.

Proiectul de politică de coeziune oferă următoarele orientări în ceea ce privește concentrarea tematică (tabelul 1.2):

Tabelul 1.2. Concentrarea tematică a alocărilor financiare 2021-2027.
Sursa datelor: Acord de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, 2021.

Obiectivul de politică	Alocare financiară, EUR
OP 1 – O Europă mai inteligentă	4.557.332.378
OP 2 – O Europă mai verde	8.417.382.716

Obiectivul de politică	Alocare financiară, EUR
OP 3 – O Europă mai conectată	4.743.702.691
OP 4 – O Europă mai socială	9.065.890.178
OP 5 – O Europă mai apropiată de cetățenii săi	1.232.713.835
Tranziție Justă	2.139.715.532
Asistență tehnică	938.932.409

Ținând cont de concentrarea tematică prevăzută în Regulament și de propunerile de alocări maxime la nivelul celor 3 instrumente financiare europene (FEDR, FSE+ și FC), la nivel național este structurată următoarea arhitectură a programelor operaționale:

Tabelul 1.3. Programe operaționale 2021-2027.

Sursa datelor: Acord de parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, 2021.

Programul operațional	Alocare financiară, EUR
PO Sănătate	4.403.854.717
PO Incluziune si Demnitate Sociala	3.727.720.759
PO Educație și Ocupare	4.052.945.435
PO Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare	2.650.307.647
PO Dezvoltare Durabilă	5.510.752.833
PO Transport	9.118.207.750
PO Asistență Tehnică	668.145.960
POR București-Ilfov	1.466.464.793
POR Sud-Est	1.488.640.837
POR Sud Vest Oltenia	1.199.127.647
POR Sud Muntenia	1.576.796.471
POR Centru	1.384.456.339
POR Nord-Est	1.751.072.353
POR Nord-Vest	1.435.547.282
POR Vest	1.179.093.825
PO Tranziție Justă	2.517.312.391
Programul pentru Acvacultură și Pescuit	232.072.722

3.2. Planuri și strategii la nivel național

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

În anul 2015 statele membre ale Organizației Națiunilor Unite au adoptat *Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă* – program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal, care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: (i) economică, (ii) socială și (iii) de mediu, cuprinzând 17 obiective de dezvoltare durabilă (figura 1.4).

La nivelul Uniunii Europene, documentul politic asumat de statele membre privind implementarea *Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă* este: “Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”.

Ca membru al Organizației Națiunilor Unite și Uniunii Europene, România și-a exprimat adeziunea la cele 17 obiective de dezvoltare durabilă. *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030* conturează cadrul național românesc pentru susținerea *Agendei 2030* și implementarea setului de 17 obiective de dezvoltare durabilă, fiind încurajată dezvoltarea durabilă a României pe cele trei dimensiuni menționate.

Figura 1.4. Obiective de Dezvoltare Durabilă - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.
Sursa: <http://dezvoltaredurabila.gov.ro>.

Documentul programatic are în centrul atenției cetățeanul, întemeindu-se pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecăruia, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 prezintă în conținutul său o analiză obiectivă a stadiului actual de dezvoltare a țării noastre, în urma implementării Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României. Orizonturi 2013-2020-2030, prezentând neajunsurile constatate și identificând domeniile specifice în care sunt necesare eforturi și resurse suplimentare pentru atingerea scopului de realizare a obiectivelor de convergență și apropierea semnificativă de media UE la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.

În tabelul de mai jos, se prezintă sintetic țintele naționale, extrase din *Strategie*, pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD), atât pentru măsurile preconizate, cât și pentru eșalonarea rațională a eforturilor destinate atingerii scopului menționat (Ținte 2030).

Tabelul 1.4. Țintele naționale pentru cele 17 obiective de dezvoltare durabilă.
Sursa datelor: *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.*

Obiectiv	Ținte 2030
1. Fără sărăcie	<ul style="list-style-type: none">-> Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii-> Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă-> Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme
2. Foamete Zero	<ul style="list-style-type: none">-> Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014-> Finalizarea cadastrului agricol-> Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018-> Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite-> Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone-> Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole-> Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică
3. Sănătate și bunăstare	<ul style="list-style-type: none">-> Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri-> Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor-> Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate-> Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE-> Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați-> Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor

Obiectiv	Ținte 2030
	<ul style="list-style-type: none">-> Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile-> Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale-> Reducerea mortalității cauzate de boli cronice-> Reducerea consumului de substanțe nocive
4. Educație de calitate	<ul style="list-style-type: none">-> Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional-> Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale-> Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă-> Accentuarea rolului, în procesul educațional, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției "celuilalt", despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli-> Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional-> Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, inclusiv cu mediul de afaceri-> Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE-> Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea co-interesării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe-> Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul-> Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor-> Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile
5. Egalitate de gen	<ul style="list-style-type: none">-> Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe-> Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferile publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare-> Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică
6. Apă curată și sanitație	<ul style="list-style-type: none">-> Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare-> Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului

Obiectiv	Ținte 2030
	<ul style="list-style-type: none"> -> Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90% -> Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate -> Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură -> Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile
<p>7. Energie curată și la prețuri accesibile</p>	<ul style="list-style-type: none"> -> Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile -> Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale -> Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile -> Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi -> Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor -> Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură
<p>8. Muncă decentă și creștere economică</p>	<ul style="list-style-type: none"> -> Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației -> Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare -> Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă -> Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică -> Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți
<p>9. Industrie, inovație și infrastructură</p>	<ul style="list-style-type: none"> -> Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți -> Îmbunătățirea siguranței rutiere -> Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora -> Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere -> Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor

Obiectiv	Ținte 2030
	<p>industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare</p> <ul style="list-style-type: none">-> Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare-> Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe
10. Inegalități reduse	<ul style="list-style-type: none">-> Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate-> Aproximarea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile-> Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului
11. Orașe și comunități durabile	<ul style="list-style-type: none">-> Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii-> Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ-> Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate-> Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială-> Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic-> Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului-> Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului-> Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural-> Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului
12. Consum și producție responsabile	<ul style="list-style-type: none">-> Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs-> Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare-> Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030-> Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%)-> Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor

Obiectiv	Ținte 2030
	<p>biologice până în 2023 și materialelor textile până în 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> -> Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024 -> Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene
13. Acțiune climatică	<ul style="list-style-type: none"> -> Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale -> Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate -> Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie -> Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie "verde", cu emisii reduse de dioxid de carbon, reziliență la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE
14. Viață acvatică	<ul style="list-style-type: none"> -> Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți -> Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile -> Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement -> Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii
15. Viață terestră	<ul style="list-style-type: none"> -> Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede -> Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial -> Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă -> Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural -> Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatării și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice -> Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului -> Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații
16. Pace, justiție și instituții	<ul style="list-style-type: none"> -> Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție

Obiectiv	Ținte 2030
eficiente	<p>-> Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice</p> <p>-> Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe</p> <p>-> Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor</p> <p>-> Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată</p> <p>-> Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile</p> <p>-> Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile</p> <p>-> Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).</p>
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor	<p>-> Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030</p> <p>-> Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate</p> <p>-> Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică</p> <p>-> Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional</p>

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20 de ani, la scara regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional. Cu scopul întăririi coeziunii teritoriale, *Strategia* propune:

- *Susținerea dezvoltării policentrice a teritoriului național;*
- *Sprijinirea dezvoltării zonelor economice cu vocație internațională;*
- *Asigurarea unei conectivități crescute a orașelor mici și mijlocii cu orașele mari;*
- *Susținerea dezvoltării infrastructurii de bază prin asigurarea accesului tuturor localităților la servicii de interes general;*
- *Întărirea cooperării între autoritățile publice de la diferite niveluri administrative în scopul asigurării unei dezvoltări armonioase a teritoriului național.*

Strategia se întemeiază pe următoarele perspective: (i) *perspectiva strategică* (care oferă un cadru de planificare strategică la nivel național); (ii) *perspectiva integratoare* (care integrează politicile sectoriale în plan teritorial) și (iii) *perspectiva teritorială* (care oferă un model de dezvoltare a teritoriului național la orizontul de timp 2035).

Obiectivele generale și specifice privind dezvoltarea teritoriului național la nivelul anului 2035 sunt:

- *Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;*
- *Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;*
- *Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane;*
- *Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;*
- *Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.*

Planul de Amenajare a Teritoriului Național (PATN) reprezintă suportul dezvoltării complexe și durabile, inclusiv al dezvoltării regionale a teritoriului, reprezentând contribuția specifică a României la dezvoltarea spațiului european și premiza înscrierii în mișcarea dezvoltării economico-sociale europene. Planul are caracter director și fundamentează programele strategice sectoriale pe termen mediu și lung, determinând dimensiunile, sensul și prioritățile dezvoltării în cadrul teritoriului României, în acord cu ansamblul cerințelor europene.

PATN cuprinde secțiuni adoptate de Parlament sub forma unor legi-cadru de amenajare a teritoriului pentru principalele domenii sectoriale și anume:

- Secțiunea I – Rețele de transport;
- Secțiunea a II-a – Apă;
- Secțiunea a III-a – Zone protejate;
- Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități;
- Secțiunea a V-a – Zone de risc natural;
- Secțiunea a VI-a – Zone cu resurse turistice.

Secțiunile aflate în curs de aprobare sunt următoarele:

- Secțiunea a VII-a – Infrastructura pentru educație;
- Secțiunea a VIII-a – Zone rurale.

În etapa de stabilire a priorităților de dezvoltare la nivelul Județului Satu Mare s-a ținut seama de încadrarea în prevederile PATN.

Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) este documentul prin care se stabilesc prioritățile de dezvoltare ale regiunilor, reprezentând totodată baza strategică pentru fundamentarea programelor de finanțare din fonduri externe, naționale, regionale și/ sau locale.

Obiectivul general al Strategiei constă în: *«Îmbunătățirea continuă a calității vieții, prin asigurarea bunăstării, protecția mediului și coeziunii economice și sociale pentru comunități sustenabile capabile să gestioneze resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare și dezvoltare echilibrată economică și socială a regiunilor»*. Pentru a îndeplini acest obiectiv general, în SNDR au fost identificate următoarele obiective specifice:

- Creșterea rolului și funcțiilor orașelor și municipiilor în dezvoltarea regiunilor prin investiții care să sprijine creșterea economică, protejarea mediului, îmbunătățirea infrastructurii edilitare urbane și coeziune socială;
- Creșterea eficienței energetice în sectorul public și/sau rezidențial pentru a contribui la reducerea cu 20% a emisiilor de CO₂ în conformitate cu Strategia Europa 2020;
- Creșterea gradului de accesibilitate a regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și asigurarea serviciilor esențiale pentru o dezvoltare economică sustenabilă și incluzivă;
- Regenerarea zonelor defavorizate și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea serviciilor esențiale și condițiilor decente de trai;
- Creșterea economiilor regionale prin dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării, precum și stimularea competitivității IMM-urilor;
- Stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului la nivel regional și local prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, cu potențial turistic și crearea / modernizarea infrastructurii specifice de turism;
- Protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității serviciilor de apă, reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate și luarea unor măsuri de prevenire a riscurilor și creștere a capacității de intervenție în situații de urgență.

Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050 este o strategie a Guvernului care evaluează investițiile, măsurile și acțiunile necesare, și propune opțiuni pentru mecanismele de finanțare și programele naționale care ar trebui aplicate pentru îndeplinirea următoarelor obiective principale:

- *Îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri;*
- *Crearea de beneficii suplimentare prin îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii (de exemplu, un confort mai bun, beneficii asociate cu sănătatea, siguranța și calitatea aerului), reducerea nivelului sărăciei energetice;*
- *Extinderea duratei de viață și îmbunătățirea siguranței fondului de clădiri.*

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) a fost elaborat în contextul funcționării mecanismului de redresare și reziliență promovat de Comisia Europeană. Acesta constituie elementul central al NextGenerationEU, un instrument temporar de redresare care îi permite Comisiei să angajeze fonduri pentru a contribui la repararea daunelor economice și sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus. Mecanismul este, de asemenea, strâns aliniat la prioritățile Comisiei, asigurând o redresare durabilă și favorabilă incluziunii, care promovează tranziția verde și cea digitală. Astfel, se oferă oportunitatea de accelerare a redresării în Europa și de consolidare a angajamentului față de dubla tranziție: verde și digitală. Mecanismul de redresare și reziliență pune la dispoziție 723,8 miliarde EUR sub formă de împrumuturi (385,8 miliarde EUR) și granturi (338 miliarde EUR) pentru a sprijini reformele și investițiile în statele membre. Obiectivul programului este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a spori durabilitatea și reziliența economiilor și societăților europene, precum și de a le pregăti mai bine pentru provocările generate de tranziția verde și cea digitală.

Obiectivul general al PNRR al României este *dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.*

PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă cei 6 piloni prevăzuți prin Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului:

I. Tranziția verde

- C1. Managementul apei
- C2. Păduri și protecția biodiversității
- C3. Managementul deșeurilor
- C4. Transport sustenabil
- C5. Valul Renovării
- C6. Energie

II. Transformare digitală

- C7. Transformare digitală

III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

- C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii
- C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

IV. Coeziune socială și teritorială

- C10. Fondul local
- C11. Turism și cultură

V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională

- C12. Sănătate
- C13. Reforme sociale
- C14. Bună guvernare

VI. Politici pentru noua generație

- C15. Educație

3.3. Programe și strategii regionale și județene

Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027 (PDR) este un document de planificare elaborat de Agenția pentru Dezvoltare Regională împreună cu parteneri regionali, care reflectă politicile de dezvoltare relevante la nivel național în raport cu nevoile specifice la nivel de regiune, dar și cu direcțiile strategice de politică ale celorlalți principali finanțatori ai programelor de dezvoltare aferente regiunii respective. Documentul reprezintă baza strategică pentru fundamentarea proiectelor inițiate la nivelul regiunii.

PDR urmărește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților intra și inter-regionale dar și creșterea standardului de viață. Orice programe fundamentate pe PDR 2021-2027, respectiv proiectele finanțate prin intermediul acestor programe, vor fi în deplină convergență cu obiectivul strategic al asigurării unei creșteri sustenabile a economiei regionale, punând accentul pe protejarea resurselor naturale ale regiunii, pe reducerea impactului asupra mediului și pe un impact aproape de zero în ariile naturale protejate.

În elaborarea PDR s-au avut în vedere obiectivele de bază ale politicii de dezvoltare regională în România, respectiv: diminuarea dezechilibrelor regionale existente, corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor și stimularea cooperării inter-regionale, interne și internaționale, transfrontaliere.

Strategia de dezvoltare propusă pentru Regiunea Nord-Vest pentru perioada 2021-2027 se bazează pe rezultatele analizei SWOT și pe obiectivele identificate la nivel regional pe termen lung, pe orientările de la nivel național și pe direcțiile strategice ale politicii de coeziune și ale politicii agricole comune promovate de Uniunea Europeană pentru perioada de programare 2021-2027.

Pe termen lung (2034) este propusă următoarea viziune: *Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care face din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.*

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (2034) vizează:

- *Valorificarea avantajelor competitive prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii;*
- *Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale;*

- Creșterea investițiilor în capitalul uman al regiunii, în vederea adaptării la economia digitală și industria 4.0;
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii;
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională;
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- Promovarea tranziției către surse de energie regenerabilă și gestiunea responsabilă a resurselor;
- Valorificarea spiritului civic în procesul de dezvoltare urbană;
- Dezvoltarea sistemelor de transport cu emisii reduse și încurajarea mobilității active;
- Dezvoltarea bazelor de date pe mai multe niveluri (local, județean, regional) pentru a susține procesul de planificare urbană.

Pentru perioada 2021-2027 s-a propus ca obiectiv general *Creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților intra și inter regionale și creșterea standardului de viață.*

Au fost identificate cinci obiective specifice, care vor contribui la realizarea obiectivului general și la atingerea țintelor stabilite prin politica de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027:

- *Obiectivul specific 1: Economie competitivă, bazată pe inovare și digitalizare*

Direcții de acțiune:

- 1.1. Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial și creșterea competitivității mediului de afaceri*
- 1.2. Sprijinirea ecosistemului de inovare și a activităților economice în domeniile de specializare inteligentă*
- 1.3. Stimularea CDI și adoptării tehnologiilor avansate, în mediul public și privat*
- 1.4. Promovarea și dezvoltarea tehnologiilor digitale*

- *Obiectivul specific 2: Capital uman și social dezvoltat*

Direcții de acțiune:

- 2.1. Sprijinirea inserției pe piața muncii și corelarea competențelor profesionale cu dinamica și cerințele viitoare ale pieței*
- 2.2. Stimularea participării la procesele de educație și formare continuă, bazate pe o infrastructură modernă și pe digitalizare*
- 2.3. Modernizarea, digitalizarea și dezvoltarea serviciilor și infrastructurii de sănătate, promovarea prevenției și a unui mod de viață sănătos*
- 2.4. Sprijinirea incluziunii sociale și combaterea sărăciei*
- 2.5. Cultivarea spiritului civic și a implicării comunității în procesele de dezvoltare locală*

- *Obiectivul specific 3: Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv*

Direcții de acțiune:

- 3.1. Dezvoltarea integrată și sustenabilă a zonelor urbane funcționale, a municipiilor și orașelor*
- 3.2. Dezvoltarea zonelor rurale și creșterea calității vieții în mediul rural, prin echiparea cu infrastructură și dotări*
- 3.3. Dezvoltarea infrastructurii și susținerea evenimentelor culturale, sportive și de agrement*
- 3.4. Digitalizarea serviciilor publice dedicate comunității, vizitatorilor și actorilor economici*
- 3.5. Protejarea și valorificarea patrimoniului antropic*
- 3.6. Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic*

- *Obiectivul specific 4: Mediu natural valorificat responsabil*

Direcții de acțiune:

- 4.1. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural, a biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi*
- 4.2. Creșterea rezilienței la hazarduri naturale și schimbări climatice*
- 4.3. Reducerea poluării, ameliorarea și monitorizarea calității factorilor de mediu*
- 4.4. Promovarea utilizării sustenabile a resurselor energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă*
- 4.5. Modernizarea și dezvoltarea sistemelor de management al apelor, apelor uzate și deșeurilor*
- 4.6. Sprijinirea economiei circulare în vederea eliminării deșeurilor și (re)utilizării continue a resurselor*

- *Obiectivul specific 5: Conectivitate fizică și digitală ridicată*

Direcții de acțiune:

- 5.1. Dezvoltarea infrastructurii de transport în lungul rețelei TEN-T*
- 5.2. Creșterea conectivității locale feroviare și rutiere la rețeaua TEN-T*
- 5.3. Sprijinirea mobilității durabile intra-regionale, inclusiv cu scop turistic și de agrement*
- 5.4. Sprijinirea mobilității durabile în cadrul zonelor urbane funcționale, municipiilor și orașelor*
- 5.5. Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor digitale*

Obiectivele specifice și direcțiile de acțiune propuse la nivelul Regiunii Nord-Vest prin PDR sunt corelate cu cele 5 obiective ale Politicii de coeziune și cu obiectivele noii Politici Agricole Comune a Uniunii Europene.

Strategia de Specializare Inteligentă Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest 2021-2027

este un document strategic elaborat de Agenția pentru Dezvoltare Regională în parteneriat cu actori din regiune și reprezintă o bază strategică pentru elaborarea proiectelor de finanțare din fonduri externe/comunitare, naționale și locale ce au drept scop dezvoltarea durabilă a Regiunii Nord-Vest.

Strategia de Specializare Inteligentă identifică sectoarele prioritare de intervenție și modelele adecvate de abordare a acestei specializări pentru a susține procese specializate de inovare în rândul agenților economici prin care să obțină o transformare structurală a acestor sectoare pentru creșterea competitivității acestora în economia globală. Necesitatea unei abordări strategice și integrate a inovării a fost identificată și susținută la nivelul UE începând cu perioada de programare 2014-2020, când strategiile de specializare inteligentă au fost “condiționalități ex ante” în accesarea fondurilor europene.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest a fost elaborată în conformitate cu Ghidul RIS32 elaborat de DG Regio și Politică Urbană, principalul instrument pentru elaborare și monitorizare fiind procesul de descoperire antreprenorială.

Documentul a fost elaborat în urma unui proces de descoperire antreprenorială continuă, fiind derulate ateliere de descoperire antreprenorială în domeniile sănătate, agroalimentar, cosmetice și suplimente alimentare, tehnologia informației și comunicațiilor, tehnologii de producție avansate, materiale noi.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest urmărește definirea unor direcții de inovare interdisciplinare care să conducă la obținerea de produse și servicii puternic diferențiate, bazate pe resurse locale. Strategia are ca obiectiv transformarea economică prin inovare, bazându-se pe acele sectoare, activități economice care au potențial, dar și pe rezultatele activității de cercetare-dezvoltare. Totodată sunt luate în considerare resursele unice, provocările globale și competitivitatea industrială europeană, tendințele globale, dar și contextul regional, național și european. Prin domeniile și nișele de specializare în care recomandă a se investi în perioada următoare de programare se urmărește fructificarea potențialului economic de competitivitate de la nivel regional prin valorificarea rezultatelor cercetărilor științifice, orientarea lor către business și finalitate economică, dar și alinierea lor la obiective de dezvoltare sustenabilă.

Viziune de dezvoltare în domeniul specializării inteligente este: *Regiunea de dezvoltare Nord-Vest va depăși până în anul 2030 statutul de inovator emergent printr-o economie tehnologic competitivă, companii care utilizează soluții digitale de vârf, acțiuni sustenabile, un ecosistem colaborativ și prin susținerea inovatorilor și a inovării.*

Obiective strategice la nivel de strategie iau în considerare contextul strategic european, național și regional în domeniul politicii de coeziune. Acestea vizează:

- *Os. 1 Transformarea structurală a economiei prin inovare bazată pe noi tehnologii pentru a răspunde principalelor provocări societale și economice, având la bază principiile sustenabilității și ale economiei circulare;*

- *Os. 2 Dezvoltarea ecosistemului regional de inovare și conectarea acestuia la rețele naționale, europene și globale;*
- *Os. 3 Dezvoltarea capacității de cercetare și de valorificare a rezultatelor cercetării în vederea creșterii gradului de inovare;*
- *Os. 4 Valorificarea avantajelor digitalizării atât în sectorul public cât și în mediul privat.*

Planul de acțiune al Strategiei este structurat după cum urmează:

- *Pilon I – INOVARE PENTRU SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE*

Obiectiv: Sprijinirea inovării în domenii cu tradiție în regiune în scopul îmbunătățirii sănătății și bunăstării unui mare număr de locuitori.

Priorități:

- I.1 Domeniul Agroalimentar
- I.2 Domeniul Cosmetice și suplimente alimentare
- I.3 Domeniul Sănătate

- *Pilon II – DEZVOLTAREA SECTOARELOR EMERGENTE*

Obiectiv: Valorificarea rezultatelor din activitatea de cercetare-dezvoltare bazate pe tehnologii avansate în vederea dezvoltării unor activități economice emergente, de nișă, în concordanță cu tendințele globale.

Priorități:

- II.1 Domeniul Materiale noi
- II.2 Domeniul Tehnologii avansate de producție

- *Pilon III – TRANSFORMARE DIGITALĂ: Agenda digitală regională*

Obiectiv: Digitalizarea economiei și societății, sprijinită de tranziția către inovare a sectorului TIC.

Priorități:

- III.1 Domeniul TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR

Strategia regională de mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027 a fost realizată în vedere contextul strategic existent la nivel european, unde atenția asupra obiectivelor de reducere a emisiilor de carbon ocupă un loc tot mai important în preocupările instituțiilor europene. Una dintre modalitățile de a atinge aceste obiective de mediu este, printre altele, utilizarea tehnologiilor digitale. Similar, strategia vizează susținerea competitivității și inovării la nivel regional, în acest sens raportându-se la indicii europeni în domeniu (Regional Competitiveness Index și Regional Innovation Scoreboard).

Metodologia aplicată în elaborarea Strategiei se bazează pe un instrument inovator pentru analiza comparativă a orașelor și municipiilor și planificarea dezvoltării inteligente a acestora, respectiv matricea de maturitate smart city. Pentru fiecare oraș/ municipiu din

regiune s-a completat matricea de maturitate smart city, atât pentru situația actuală, incluzând proiectele în curs de implementare cu rezultatele așteptate, cât și pentru situația prognozată pentru 2030, presupunând că prezenta strategie și proiectele din portofoliul de proiecte propus vor fi implementate și vor produce efecte până în 2030.

Strategia are în vedere dezvoltarea unei rețele de orașe inteligente și care susțin mobilitatea urbană durabilă.

Viziunea propusă imaginează Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest în anul 2030 ca pe un teritoriu inteligent susținut de o rețea de orașe interconectate și inovatoare, care folosesc tehnologia pentru facilitarea dezvoltării durabile. Astfel, inovarea, relația între administrație și cetățeni și grija pentru utilizarea eficientă a resurselor reprezintă cheia în progresul regiunii.

Regiunea inteligentă Nord-Vest mizează pe o rețea digitală de localități formată din centre regionale, județene, micro-regionale și locale de inovare și orașe care se dezvoltă pe palierele smart city în funcție de potențial: turism, energie – mediu, calitatea locuirii, educație etc.

La nivel local, municipiile și orașele dispun de infrastructură de colectare de date, rețele de senzori și alte dispozitive care formează rețele de tip IoT (internet of things), generează seturi de date complexe, disponibile publicului larg și folosite pentru a asigura o mai bună gestiune a orașului, serviciilor, dar și a procesului de producție.

Regiunea inteligentă Nord-Vest mizează pe o rețea digitală de localități formată din centre de inovare regionale (Cluj-Napoca și Oradea), județene (Bistrița, Zalău, Baia Mare, Satu Mare), micro-regionale și locale (Sighetu Marmăției, Beclean, Turda, Carei, etc.) și orașe specializate în funcție de potențialul local (ex. Turism: Borșa, Baia Sprie – Cavnic, Tășnad, Sângeorz-Băi, Nucet; Energie / Mediu: Beiuș, Săcueni, Seini; Cetățeni-Educație: Năsăud, Șimleu Silvaniei etc.).

Pentru realizarea viziunii este propus un set de 8 obiective specifice, care răspund la 2 obiective strategice, structurate pe cele două dimensiuni principale ale Strategiei – orașe inteligente/ smart city și mobilitate, după cum urmează:

- Obiectiv strategic 1: Regiune inteligentă, susținută de o rețea de orașe ce utilizează tic pentru a asigura o dezvoltare durabilă și a răspunde provocărilor și tendințelor actuale
 - OS1. Cetățeni inteligenți, implicați în dezvoltarea orașelor și pregătiți pentru societatea digitală
 - DA 1.1 Dezvoltarea competențelor transversale ale populației/ forței de muncă pentru a răspunde noilor tendințe de dezvoltare economică și socială
 - DA 1.2 Cultivarea spiritului civic și a implicării comunității în procesele de dezvoltare locală
 - DA 1.3 Asigurarea accesului la infrastructură și servicii de educație și formare de calitate și adaptate societății digitale

- OS2. Economie competitivă, bazată pe inovare, digitalizare și creativitate
 - DA 2.1 Sprijinirea cercetării-dezvoltării-inovării și adoptării tehnologiilor avansate, în mediul public și privat
 - DA 2.2 Creșterea competitivității economiei regionale prin utilizarea ITC și digitalizare
- OS3. Regiune rezilientă cu un consum redus de energie
 - DA 3.1 Reducerea consumului de resurse în mediul urban
 - DA 3.2 Valorificarea resurselor de energie regenerabilă
 - DA 3.3 Reducerea poluării, ameliorarea și monitorizarea calității factorilor de mediu
 - DA 3.4 Protejarea și valorificarea patrimoniului natural și biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi
- OS4. Orașe atractive pentru locuitori și vizitatori
 - DA 4.1 Asigurarea accesului la servicii de sănătate de calitate și sprijinirea tranziției către un sistem bazat pe prevenție
 - DA 4.2 Dezvoltarea infrastructurii și evenimentelor culturale, facilităților sportive și a zonelor de agrement
 - DA 4.3 Dezvoltarea și valorificarea sustenabilă a potențialului turistic
 - DA 4.4 Creșterea atractivității și siguranței spațiilor publice
 - DA 4.5 Dezvoltare urbană durabilă bazată pe date complexe și actuale
- OS5. Administrație eficientă și deschisă, care ia decizii cu sprijinul unei baze de date complexe și actualizate în timp real
 - DA 5.1 Digitalizarea serviciilor publice dedicate comunității, vizitatorilor și actorilor economici
 - DA 5.2 Sprijinirea proceselor de elaborare a politicilor și luarea deciziilor bazate pe date
 - DA 5.3 Optimizarea procesului de guvernare și administrare la nivelul orașelor mici
- Obiectiv strategic 2: Acces facil la oportunități și servicii susținut de o infrastructură de comunicații și transport performantă și rezilientă
 - OS6. Sistem de transport optimizat continuu care susține deplasările cu emisii reduse
 - DA 6.1 Dezvoltarea sistemelor de management al mobilității
 - DA 6.2 Dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate
 - DA 6.3 Creșterea atractivității și dezvoltarea serviciilor de transport public
 - DA 6.4 Susținerea mijloacelor de transport cu combustibili alternativi (inclusiv electric)

- OS7. Infrastructură de transport performantă care asigură condiții optime pentru mijloace de transport eficiente și cu impact redus asupra mediului
 - ➔ DA 7.1 Dezvoltarea infrastructurii de transport de mare capacitate în lungul coridoarelor TEN-T
 - ➔ DA 7.2 Ameliorarea legăturilor feroviare și rutiere la rețeaua TEN-T
 - ➔ DA 7.3 Asigurarea conectivității în cadrul zonelor urbane funcționale
- OS8. Conectivitate digitală ridicată
 - ➔ DA 7.4 Îmbunătățirea conectivității digitale

Programul Operațional Regional Nord-Vest 2021-2027 (POR NV), fundamentat de nevoile și specificul regional, este pregătit de Agenția pentru Dezvoltare Regională. Acesta contribuie la îndeplinirea obiectivelor regionale de dezvoltare stabilite în Planul de Dezvoltare Regională (PDR) Nord-Vest 2021-2027 și în Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 Nord-Vest (RIS3 NV).

Viziunea strategică a POR NV urmărește ca *Regiunea Nord-Vest să devină una dintre cele mai dinamice regiuni europene în ceea ce privește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea în vederea diminuării disparităților și creșterii standardului de viață.*

Obiectivele strategice identificate în acord cu viziunea propusă vizează:

- Obiectiv strategic 1: Dezvoltarea avantajelor competitive ale regiunii prin inovare și investiții în domeniile de specializare inteligentă
- Obiectiv strategic 2. Transformarea economiei și administrației, prin digitalizare
- Obiectiv strategic 3: Promovarea eficienței energetice
- Obiectiv strategic 4. Îmbunătățirea infrastructurii verzi urbane
- Obiectiv strategic 5. Dezvoltarea mobilității urbane durabile
- Obiectiv strategic 6: Creșterea conectivității regionale și a siguranței pe drumurile publice
- Obiectiv strategic 7: Îmbunătățirea accesului echitabil la educație, formare profesională și învățământ terțiar de calitate
- Obiectiv strategic 8: Dezvoltarea economică și socială a regiunii, utilizând resursele turistice, naturale și de patrimoniu existente, precum și prin acțiuni de regenerare urbană

Programul este structurat în șapte priorități detaliate prin obiective specifice, după cum urmează:

Tabelul 1.5. Priorități și obiective specifice ale POR Nord-Vest.

Priorități POR Nord-Vest	Obiectivele Specifice selectate
P1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și	OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

Priorități POR Nord-Vest	Obiectivele Specifice selectate
întreprinderi dinamice	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice
	OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive
	OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat
P2. O regiune cu localități smart	OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice
P3. O regiune cu localități prietenoase cu mediul	OS b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
	OS b (ii) Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva pentru energie regenerabilă (EU) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul acesteia
	OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare
P4. O regiune cu mobilitate urbană multimodală durabilă	OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii nete de carbon
P5. O regiune accesibilă	OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
P6. O regiune educată	OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online
	OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială
P7. O regiune atractivă	OS e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului și a securității în zonele urbane
	OS e (ii) Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în afara zonelor urbane

Planul județean de gestionare a deșeurilor în Județul Satu Mare 2019 – 2025 (PJGD)

elaborat de Consiliul Județean Satu Mare în colaborare cu Agenția pentru Protecția Mediului Satu Mare, ține seama de “Metodologia pentru elaborarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea Planurilor Județene de Gestionare a Deșeurilor și a Planului de Gestionarea a Deșeurilor pentru Municipiul București” aprobată prin Ordinul Ministerului Mediului nr. 140/2019.

PJGD reprezintă un instrument de planificare esențial pentru asigurarea la nivel local a unui management performant al deșeurilor, cu un impact cât mai redus asupra mediului și a sănătății umane, cu un consum minim de resurse și energie, prin aplicarea la nivel operațional al ierarhiei deșeurilor implicând: prevenirea generării deșeurilor, pregătirea pentru reutilizare, reciclarea, recuperarea și, ca ultimă opțiune preferabilă, eliminarea (incluzând depozitarea și incinerarea fără recuperarea energetică).

Planul județean de gestionare a deșeurilor pentru Județul Satu Mare corespunde intervalului 2020-2025, având ca an de referință 2019. Perioada acoperită de prognoza de generare privind cantitățile de deșeuri ce trebuie gestionate este 2020 – 2050, iar perioada de planificare (pentru care se propune planul de acțiune) este 2020 – 2025.

Pentru evaluarea efectelor potențiale asupra mediului a fost realizată o analiză preliminară a stării mediului la nivelul anului de referință, prin care au fost identificate aspectele de mediu relevante și receptorii sensibili care pe de o parte ar putea să nu mai facă față unor situații de stres adiționale și cumulative, iar pe de altă parte sunt afectați de sistemul actual de gestionare a deșeurilor fiind necesare măsuri de îmbunătățire.

Prin Planul județean de gestionare a deșeurilor în Județul Satu Mare au fost propuse următoarele obiective privind gestionarea deșeurilor:

- Obiective privind deșeurile municipale și deșeurile biodegradabile municipale:
 - Creșterea gradului de pregătire pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor
 - Colectarea separată a biodeșeurilor
 - Introducerea colectării separate a deșeurilor textile
 - Reducerea cantității depozitate de deșeuri biodegradabile municipale
 - Interzicerea la depozitare a deșeurilor municipale colectate separat
 - Depozitarea numai a deșeurilor supuse în prealabil unor operații de tratare
 - Creșterea gradului de valorificare energetică a deșeurilor municipale
 - Asigurarea capacității de depozitare a întregii cantități de deșeuri care nu pot fi valorificate
 - Reducerea cantității de deșeuri municipale care ajunge în depozite
 - Depozitarea deșeurilor numai în depozite conforme
 - Colectarea separată și tratarea corespunzătoare a deșeurilor periculoase menajere
 - Colectarea separată, pregătirea pentru reutilizare sau, după caz, tratarea corespunzătoare a deșeurilor voluminoase

- Încurajarea utilizării în agricultură a materialelor rezultate de la tratarea biodeșeurilor (compostare și digestie anaerobă)
- Colectarea separată (de la populație și agenți economici) și valorificarea uleiului uzat alimentar
- Asigurarea infrastructurii de colectare separată a fluxurilor speciale de deșeurii din deșeurile municipale
- Îmbunătățirea sistemului de autorizare a activităților de gestionare a deșeurilor
- Creșterea capacității instituționale atât a autorităților de mediu, cât și a autorităților locale
- Intensificarea controlului privind modul de desfășurare a activităților de gestionare a deșeurilor municipale atât din punct de vedere al respectării prevederilor legale, cât și din punct de vedere al respectării prevederilor din autorizația de mediu
- Derularea de campanii de informare și educarea publicului privind gestionarea deșeurilor municipale
- Implementarea unui mecanism viabil financiar de plată a serviciului de salubritate
- Creșterea capacității UAT-urilor de monitorizare a contractelor de delegare a serviciilor de salubritate
- Obiective și ținte privind deșeurile de echipamente electrice și electronice
 - Creșterea ratei de colectare separată a DEEE
 - Creșterea gradului de valorificare a DEEE
 - Funcționarea eficientă a schemei de responsabilitate extinsă a producătorului
 - Îmbunătățirea sistemului de raportare a datelor privind EEE și DEEE
- Obiective și ținte privind deșeurile din construcții și desființări
 - Creșterea gradului de reutilizare și reciclare a deșeurilor din construcții și desființări
 - Asigurarea capacităților de eliminare pentru DCD care nu pot fi valorificate
 - Elaborare și aprobarea cadrului legislativ privind gestionarea DCD
 - Elaborarea cadrului instituțional și financiar-economic pentru stabilirea, încasarea și utilizarea garanției financiare care să acopere costurile de gestionare a deșeurilor din CD
 - Îmbunătățirea sistemului de raportare a datelor privind deșeurile din construcții și desființări

Planul de acțiune propus pentru perioada de planificare 2020-2025 cuprinde, pe lângă infrastructura existentă, realizată prin Proiectul "Managementul Regional a Deșeurilor Urbane și Ecologizarea Rampelor de deșeurii din Județul Satu Mare", finanțat din fonduri guvernamentale, următoarele investiții:

- Creșterea gradului de colectare separată a deșeurilor reciclabile (deșeurii din hârtie și carton; deșeurii de plastic și metal; deșeurii de sticlă din deșeurile menajere și deșeurile similare): Introducerea colectării din poartă în poartă a